

V Bruseli 19. apríla 2021
(OR. en)

7397/21
ADD 1
LIMITE
PV CONS 4
RELEX 245

NÁVRH ZÁPISNICE
RADA EURÓPSKEJ ÚNIE
(zahraničné veci)
22. marca 2021

OBSAH

Strana

Nelegislatívne činnosti

3.	Aktuálne udalosti.....	3
4.	Južné susedstvo.....	3
5.	Turecko.....	4
6.	Rôzne.....	4
PRÍLOHA – Vyhlásenia do zápisnice Rady		5

Nelegislatívne činnosti

3. Aktuálne udalosti

Rada zhodnotila najnovší vývoj vo vzťahoch EÚ s Ruskom po prijatí sankcií v rámci globálneho sankčného režimu EÚ v oblasti ľudských práv a opätovne potvrdila päť hlavných zásad.

Rada krátko rokovala o situácii vo Venezuele.

Rada stručne rokovala o vývoji v Hongkongu, na západnom Balkáne a v Gruzínsku.

Rada vzala na vedomie závažnosť situácie v Mjanmarsku a podporila prijatý balík sankcií.

Vysoký predstaviteľ stručne informoval ministrov o najnovšom vývoji v Etiópii, ako aj o obnove sprostredkovateľských snáh ministra zahraničných vecí Fínska.

Švédsko informovalo Radu o svojej činnosti vo funkcii úradujúceho predsedníctva OBSE v súvislosti s Náhorným Karabachom.

4. Južné susedstvo *výmena názorov*

Rada si vymenila názory na základe spoločného oznámenia vysokého predstaviteľa a Komisie „Obnovené partnerstvo s južným susedstvom – nový program pre Stredozemie“ s cieľom obnoviť strategické partnerstvo EÚ s jej južnými susedmi.

5. Turecko
výmena názorov

Rada na základe spoločného oznámenia vysokého predstaviteľa a Komisie „Aktuálny stav politických, hospodárskych a obchodných vzťahov medzi EÚ a Tureckom“ uskutočnila v rámci príprav na videokonferenciu členov Európskej rady 24. a 25. marca komplexnú diskusiu o vzťahoch medzi EÚ a Tureckom.

6. Rôzne

Čína: Ministri boli informovaní o uložení odvetných sankcií zo strany Číny okrem iného voči úradníkom EÚ, poslancom národných parlamentov a subjektom.

Ministri boli pozvaní na nadchádzajúcu konferenciu Brusel V o podpore Sýrie a okolitého regiónu a požiadaní, aby na zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva v Ženeve preukázali jednotnosť v súvislosti s „palestínskym balíkom“.

Bielorusko: jeden členský štát predložil novú iniciatívu – medzinárodnú platformu zodpovednosti pre Bielorusko.

Libanon: jeden členský štát informoval o prebiehajúcej politickej kríze v krajine.

Irán: jeden členský štát informoval Radu o ministerskej návšteve Teheránu na národnej úrovni.

Bosna a Hercegovina: jeden členský štát predložil spoločný neoficiálny dokument podpísaný šiestimi členskými štátmi, ktorý sa týkal situácie v krajine a ďalšieho postupu.

Bola predložená otázka právnej povahy dohody AKT – EÚ.

Vyhlásenia k nelegislatívnym bodom A uvedeným v dokumente 7120/21

K bodu A č. 8: **Rozhodnutie Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky mierový nástroj**
prijatie

VYHLÁSENIE GRÉCKA

„Grécko opätovne zdôrazňuje, že opatrenia pomoci, ktoré poskytuje nástroj, sa musia vo všetkých fázach vykonávať v plnom súlade s ustanoveniami tohto rozhodnutia vrátane zásad uvedených v článku 33 ods. 2 písm. c) a článku 56 ods. 2. V tejto súvislosti sa môžu subdodávatelia a/alebo subjekty z tretieho štátu na vykonávaní poskytovaných opatrení pomoci podieľať iba pod podmienkou, že takýto tretí štát nie je v pozícii, ktorá je v rozpore s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie a jej členských štátov, a že dodržiava medzinárodné právo a zásadu dobrých susedských vzťahov s členskými štátmi.“

VYHLÁSENIE ŠVÉDSKA

základ pre konštruktívne zdržanie sa hlasovania

„Švédsko sa pripojí k rozhodnutiu zriadiť Európsky mierový nástroj, ktorý prispeje k posilneniu EÚ ako aktéra v záujme celosvetového mieru a bezpečnosti. Opakuje však svoje obavy, že tento nástroj by mohol umožniť dodávku vojenského vybavenia alebo platforiem určených na použitie smrtiacej sily vo veľmi zložitých situáciách a v politicky citlivom prostredí.

Ak má Švédsko rozhodnutie Rady podporiť, vyhradzuje si právo konštruktívne sa zdržať hlasovania pri takýchto opatreniach pomoci, ktoré potvrdil právny servis Rady vo svojom vyhlásení. Právo Švédska konštruktívne sa zdržať hlasovania nijako nepodmieňuje povaha jeho bezpečnostnej a obrannej politiky. Každé takéto rozhodnutie bude vychádzať z vnútroštátneho posúdenia okolností vrátane individuálneho posúdenia rizika navrhovaného opatrenia pomoci podľa jeho kontextu.“

VYHLÁSENIE RAKÚSKA

„V súvislosti s rozhodnutím Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky mierový nástroj, Rakúsko upozorňuje na to, že týmto rozhodnutím Rady nie sú nijako dotknuté dôsledky konštruktívneho zdržania sa hlasovania podľa článku 31 ods. 1 ZEÚ.

Toto ustanovenie zmluvy sa zaviedlo, aby Únia mohla konať aj vtedy, keď s navrhovaným postupom v oblasti SZBP/SBOP nie sú uzročené všetky členské štáty. Jeho integrita je nevyhnutná, ak má byť EÚ schopná konať ďaleko nad rámec Európskeho mierového nástroja.

Rozhodnutím Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky mierový nástroj, sa zaručuje, že Rakúsko nebude povinné financovať opatrenia pomoci, ktoré považuje za citlivé z ústavných alebo politických dôvodov v súlade s osobitnou povahou svojej bezpečnostnej a obrannej politiky. Rakúsko v tejto súvislosti upozorňuje na to, že jeho záväzok – podľa tohto rozhodnutia Rady – prispievať dodatočnou sumou na iné opatrenia pomoci, než sú opatrenia týkajúce sa vojenského vybavenia alebo platforiem určených na použitie smrtiacej sily, je dobrovoľný a nijako ním nie sú dotknuté budúce nadväzné režimy.

Neoddeliteľnou súčasťou balíka tohto nástroja sú Všeobecné usmernenia a navrhované priority pre opatrenia pomoci počas počiatočného obdobia (2021 – 2023). Ako ambícia tohto nástroja sa v nich uvádza: „Únia, ktorá naplno využíva svoj potenciál predchádzať konfliktom, účinne reagovať na krízy a prispievať k mieru ako garant globálnej bezpečnosti.“ Ako sa uvádza vo všeobecných usmerneniach, posilnenie schopnosti partnerských krajín predchádzať krízam a reagovať na ne a prispievať k ich odolnosti, aby mohli lepšie chrániť svoje obyvateľstvo, je teda kľúčovým celkovým cieľom, ktorý musia splňať navrhované opatrenia pomoci partnerským krajinám.

V neposlednom rade Rakúsko upozorňuje na potrebu účinného uplatňovania metodiky rizík a záruk, aby sa zaručilo, že vybavenie, ktoré EÚ poskytne, nebude prijímateľom zneužitý pri porušovaní medzinárodného práva, najmä práva v oblasti ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva.“

VYHLÁSENIE FRANCÚZSKA

„Francúzsko víta prijatie rozhodnutia, ktorým sa zriaďuje Európsky mierový nástroj, (ďalej len „rozhodnutie“) a rado by uviedlo tieto upresnenia k jeho výkladu.

1. Rozsah rozpočtového mechanizmu ad hoc v prípadoch zdržania sa hlasovania

Práca v Rade viedla k vypracovaniu spoľahlivej metodiky riadenia opatrení pomoci, ktorá poskytne všetky potrebné záruky pre dodávky citlivého vybavenia.

V diskusiách od roku 2018 však niektoré členské štáty uviedli, že dodávky najcitlivejšieho vybavenia („určeného na použitie smrtiacej sily“) by mohli vzhľadom na ich špecifickú situáciu spôsobiť problémy. Rada sa preto na základe článku 41 ods. 2 druhého pododseku ZEÚ rozhodla výnimočne zaviesť mechanizmus výnimiek, ktorý týmto členským štátom umožní, aby za určitých podmienok nemuseli finančne prispievať na opatrenia súvisiace s dodávkou vybavenia osobitne určeného na použitie smrtiacej sily, pričom sa však pre tento nástroj ako celok zachová zásada finančnej solidarity. **Tento mechanizmus preto poskytuje flexibilitu zvlášť týmto členským štátom, ktoré sa zdržiavajú hlasovania vzhľadom na obmedzenia uvedené na prípravných zasadnutiach.** Nemá oslabiť súdržnosť členských štátov pri podpore opatrení pomoci v rámci tohto nástroja.

Vybavenie, na ktoré sa tento mechanizmus vzťahuje, by sa malo chápať ako vybavenie v kategóriách VM 1 až VM 4 Spoločného zoznamu vojenského materiálu Európskej únie a platformy uvedené v kategóriách VM 6, VM 9 a VM 10, ak sú vybavené zbraňami, pripevneným alebo zabudovaným vybavením alebo muníciou v kategóriách VM 1 až VM 4.

2. Článok 31 ods. 1 ZEÚ

Francúzsko pripomína ustanovenia článku 31 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ: „*Člen Rady, ktorý sa zdrží hlasovania, môže svoje zdržanie odôvodniť formálnym vyhlásením podľa tohto pododseku. V takom prípade nie je povinný uplatňovať rozhodnutie, avšak akceptuje, že rozhodnutie je pre Úniu záväzná. V duchu vzájomnej solidarity sa dotknutý členský štát zdrží akéhokoľvek konania, ktoré by mohlo byť v rozpore alebo prekážať konaniu Únie založenom na tomto rozhodnutí, pričom ostatné členské štáty jeho stanovisko rešpektujú.*“ Francúzsko tiež upozorňuje, že týmto mechanizmom nie je dotknutá povinnosť členských štátov aktívne a bezpodmienečne podporovať zahraničnú a bezpečnostnú politiku Únie v duchu lojálnosti a vzájomnej solidarity, ako sa stanovuje v článku 24 ods. 3 ZEÚ.

Zdržaním sa hlasovania členského štátu podľa článku 31 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ nie je dotknutý finančný príspevok splatný členským štátom, ktorý sa zdržal hlasovania, s výnimkou „*výdavkov vyplývajúcich z operácií s vojenskými alebo obrannými dôsledkami*“ podľa článku 41 ods. 2 druhého pododseku ZEÚ, v prípade ktorých „*nie sú členské štáty, ktorých zástupcovia v Rade vykonali formálne vyhlásenie podľa druhého pododseku článku 31 ods. 1, povinné prispievať [na ich financovanie]*“.

Mechanizmus *ad hoc* ustanovený v článku 5 ods. 3 rozhodnutia nemá nijaký vplyv na výklad týchto ustanovení Zmluvy.

Tento mechanizmus definuje Rada podľa vlastného uváženia a ako odchýlku na základe článku 41 ods. 2 druhého pododseku ZEÚ, v ktorom sa stanovuje, že „*v prípadoch, keď sa tieto výdavky neúčtujú na ťarchu rozpočtu Únie, ponesú ich členské štáty podľa kľúča hrubého národného produktu, pokiaľ Rada nerozhodne jednomyselne inak.*“

3. Vykonávanie opatrení pomoci prostredníctvom misie alebo operácie SBOP

Vykonávanie opatrenia pomoci prostredníctvom misie alebo operácie SBOP, ako sa stanovuje v článku 33 ods. 6 rozhodnutia, priamo prispieva k dosiahnutiu bezpečnostných a obranných cieľov Únie vo vzťahu k jej partnerom najmä tým, že Únia získava kontrolu nad celým výcvikovým reťazcom, ktorý zahŕňa poskytovanie vybavenia školeným jednotkám školiteľmi. Únia z tohto hľadiska nesmie byť závislá od tretích veľmocí. Táto úloha, ktorú plnia misie a operácie, tiež posilňuje monitorovacie kapacity Únie v rámci prísnych regulačných opatrení stanovených v rámci tohto nástroja. Keďže mandáty týchto misií a operácií SBOP prijímajú členovia Rady jednomyseľne, je nevyhnutné, aby všetky členské štáty prispievali na opatrenia pomoci, ktoré sa týmito misiami a operáciami vykonávajú.

V tejto súvislosti sa domnievame, že mechanizmus ustanovený v článku 5 ods. 3 rozhodnutia sa nemôže použiť v prípade opatrení pomoci vykonávaných misiou alebo operáciou SBOP podľa článku 33 ods. 6 rozhodnutia.

4. Príspevky v dôsledku zdržania sa hlasovania

Článkom 27 rozhodnutia, ktorý sa týka príspevkov v dôsledku zdržania sa hlasovania, nie je dotknutá možnosť každého členského štátu kedykoľvek predkladať návrhy na opatrenia pomoci, na ktoré sa môže prideliť príspevok štátu, ktorý sa zdržal hlasovania. Opatrenia pomoci musia tiež spĺňať potreby osobitne určené vysokým predstaviteľom a Rada ich musí prijať jednomyseľne v súlade s postupom podľa článku 59 rozhodnutia.

5. Správne finančné riadenie a zachovanie účinnosti nástroja

Vykonávanie mechanizmu ustanoveného v článku 5 ods. 3 musí byť v súlade so zásadami správneho finančného riadenia a zachovať účinnosť nástroja, ako sa uvádza v odôvodnení 23 a v článku 11 ods. 6, článku 27 ods. 5 a článku 32 rozhodnutia. Musí zachovať účinnosť nástroja a nesmie obmedzovať schopnosť Únie poskytovať vybavenie, na ktoré sa vzťahuje článok 5 ods. 3, prijímateľom opatrení pomoci, o ktorých rozhodla Rada. Nemalo by vytvárať nadmerné rozpočtové alebo finančné komplikácie.

6. Kontinuita s mierovým nástrojom pre Afriku

Ako potvrdila Európska rada vo svojich záveroch zo 17. až 21. júla 2020, a v súlade s odôvodneniami 16, 18 a 19 rozhodnutia musí Európsky mierový nástroj zaručiť kontinuitu s mierovým nástrojom pre Afriku. Jeho cieľom je posilniť vojenskú a obrannú spôsobilosť našich partnerov riešením dlhodobej potreby v teréne, pričom zvýši dôveryhodnosť misií a operácií Európskej únie tým, že umožní poskytovať vojenské vybavenie vojskám našich partnerov, ktorým pomáhame s výcvikom.“

VYHLÁSENIE ÍRSKA

„Írsko stojí za SBOP EÚ, ktorá dáva EÚ možnosť uskutočňovať misie na udržiavanie mieru a predchádzanie konfliktom a posilňovať medzinárodnú bezpečnosť v súlade so zásadami Charty OSN. Zriadenie Európskeho mierového nástroja (EPF) zaručuje kontinuitu financovania vojenskej činnosti SBOP a africkej mierovej a bezpečnostnej štruktúry.

Írsko pripomína, že rozhodnutia, ktorými sa zriaďujú operácie a ustanovujú opatrenia pomoci financované týmto nástrojom, sa budú prijímať na základe návrhov alebo iniciatív predložených v súlade s článkom 42 ods. 4, resp. článkom 30 ods. 1 ZEÚ. Upozorňuje tiež, že za určitých okolností – a so silnými zárukami – sa financovanie z EPF môže použiť aj na vojenské vybavenie vrátane vybavenia alebo platforiem určených na použitie smrtiacej sily. Za týchto okolností má Írsko v úmysle využiť mechanizmus konštruktívneho zdržania sa hlasovania a neprispieť na financovanie smrtiaceho vybavenia, ako sa stanovuje v rozhodnutí. Na základe dobrovoľného voliteľného záväzku Írsko namiesto toho poskytne zodpovedajúci príspevok do rozpočtu na opatrenia pomoci, ktoré nezahŕňajú dodávku smrtiaceho vybavenia alebo platforiem.

Írsko opakuje svoje stanovisko, že z právneho hľadiska členský štát, ktorý využije mechanizmus konštruktívneho zdržania sa hlasovania podľa článku 31 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, nie je povinný uplatňovať predmetné rozhodnutie, a to ani pokiaľ ide o financovanie. V tejto súvislosti upozorňujeme, že podľa návrhu rozhodnutia Rady, ktorým sa zriaďuje EPF, členské štáty, ktoré sa zdržali hlasovania, majú poskytnúť zodpovedajúce finančné príspevky, pričom však má ísť o dobrovoľný voliteľný záväzok. Podľa Írska to zodpovedá jeho právnemu postoju k článku 31 ods. 1. Aj keď budeme právne viazaní ustanoveniami rozhodnutia Rady o zodpovedajúcich príspevkoch v dôsledku konštruktívneho zdržania sa hlasovania, chceli by sme zopakovať, že do tohto rámca vstupujeme na základe dobrovoľného rozhodnutia, a nie preto, že by sme sa cítili povinní na základe zmlúv. V tejto súvislosti ďalej upozorňujeme na to, že rozhodnutie Rady o zriadení EPF je výnimočné, osobité a nie je ním dotknutá všeobecná povaha článku 31 ods. 1 druhého pododseku.“

VYHLÁSENIE MALTY

„Malta potvrdzuje, že jej účasťou na rozhodnutiach o operáciách a opatreniach pomoci a príspevkoch na financovanie takýchto operácií a opatrení pomoci v rámci EPF nebudú dotknuté jej ústavné povinnosti. Vyhradzuje si právo zdržať sa opatrení pomoci, ktoré umožňujú dodávku vojenského vybavenia alebo platforiem určených na použitie smrtiacej sily v súlade s článkom 31 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ.“

VYHLÁSENIE KOMISIE **k článku 41 ods. 2 ZEÚ**

„Komisia sa domnieva, že článkom 1 ods. 2 rozhodnutia Rady sa nemôžu meniť povinnosti členských štátov a inštitúcií stanovené v zmluvách. Pri plnení rozpočtu EÚ v súlade s článkom 317 ZFEÚ a v prípade potreby aj pri výkone funkcie správcu pre opatrenia pomoci v rámci Európskeho mierového nástroja bude Komisia naďalej uplatňovať článok 41 ods. 2 Zmluvy o EÚ, aby nedochádzalo k financovaniu činností s vojenskými alebo obrannými dôsledkami z rozpočtu EÚ. Takéto činnosti financujú členské štáty.“

VYHLÁSENIE KOMISIE **k vykonávacím pravidlám pre opatrenia pomoci**

„Komisia poznamenáva, že pravidlá pre vynakladanie výdavkov, ktoré sa financujú prostredníctvom nástroja, sa ešte musia prijať.

V článku 11 ods. 6 písm. b) rozhodnutia Rady sa stanovuje, že tieto budúce vykonávacie pravidlá pre opatrenia pomoci budú v súlade so správnym finančným riadením, transparentnosťou a nediskrimináciou a zaručia ich rovnakú úroveň, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ, Euratom) 2018/1046 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“), výslovne sa v nich odôvodnia prípady, ktoré si vyžadujú odchýlku od predpisov nariadenia o rozpočtových pravidlách v záujme cieľenej flexibility, a zabezpečí sa, aby účtovné pravidlá prijaté účtovníkom boli v súlade s medzinárodne uznávanými účtovnými štandardmi pre verejný sektor. Okrem toho podľa tohto ustanovenia výbor v úzkej spolupráci so správcou preskúma navrhované vykonávacie pravidlá, a to najmä s cieľom zabezpečiť, aby boli v súlade so zásadami správneho finančného riadenia, nediskriminácie a dodržiavania základných práv.

Tieto záruky sú nevyhnutné na to, aby Komisia mohla prijať a prostredníctvom svojich útvarov vykonávať úlohu správcu a účtovníka pre opatrenia pomoci. Komisia potvrdzuje, že bude vždy uplatňovať vykonávacie pravidlá pre opatrenia pomoci v súlade s kľúčovými zásadami správneho finančného riadenia, transparentnosti a nediskriminácie, ako sú zakotvené v nariadení o rozpočtových pravidlách a v inštitucionálnych výsadách Komisie, a že pri svojej činnosti bude vždy zabezpečovať dodržiavanie základných práv.

Ak sa bude domnievať, že v danom prípade nie je možné zabezpečiť vykonávanie v súlade s týmito zásadami a modalitami, správca a/alebo účtovník po predložení veci na príslušnej úrovni v Komisii informujú výbor o ďalšom postupe.“